
Beleidsadvisering aan het college van Gedeputeerde Staten

Onderwerp: Contourenschets POVI

Datum PCLG behandeling: 16 mei 2025

Context:

- De contourenschets is een tussenproduct voor de (ontwerp) Omgevingsvisie.
- De contourenschets gaat over de fysieke leefomgeving en de integrale afweging van ruimtelijke keuzes voor heel Fryslân, ook voor het Landelijk gebied.
- De doelen in de nieuwe Omgevingsvisie moeten niet alleen betrekking hebben op Fryslân als geheel, maar ook aansluiten bij de specifieke kenmerken en behoeften van de verschillende deelgebieden.
- Besluitvorming over de contourenschets is bevoegdheid van GS.

Proces:

Er is een participatie - consultatietraject geweest met provinciale collega's, ambtelijke medewerkers van mede overheden, bestuurders van andere overheden en maatschappelijke organisaties:

- De eerder opgehaalde input uit het NOVEX-traject is in dit traject meegenomen.
- Er zijn twee rondes thematische sprintgroepen gehouden om inhoud te geven aan de drie perspectieven:
 - Natuur, landbouw en klimaatbestendig Fryslân;
 - Ordenende netwerken van energie en (circulaire) economie;
 - Leefbare steden en streken.
- De vertegenwoordiging in de sprintgroepen, naast de ambtelijke dienst, waren de Friese gemeenten, het Wetterskip Fryslân en overige relevante stakeholders.
- In de sprintgroepen zijn de opgaven binnen de drie bovengenoemde perspectieven uitgewerkt, op deze uitkomsten is gereflecteerd in de werkgroep "synthese".
- Het resultaat vanuit de synthese is teruggelegd in de brede sessie, deze werkwijze is twee keer herhaald.
- De sector Landbouw en de VFG hebben aangegeven dat zij niet voldoende zijn meegenomen in dit participatieproces zoals zij hebben benadrukt in de PCLG vergadering van 16 mei 2025.

Vervolg:

- Voor de nieuwe Omgevingsvisie is een MER (Milieueffectrapportage) verplicht op grond van de Omgevingswet (artikel 16.4).
- Dit wordt gedaan middels het proces van een OER (Omgevings Effect Rapportage) die de provincie uitvoert.
- Het proces van de plan-mer voor de nieuwe Omgevingsvisie start met het vaststellen van de notitie reikwijdte en het detailniveau.
- Dit wordt gedaan middels een NRD (Nota Reikwijdte en Detailniveau). Hierin staat wat in de plan-MER onderzocht gaat worden.
- Op 20 mei 2025 staat de behandeling van de NRD gepland in GS, waarna deze van 27 mei tot 8 juli 2025 ter inzage wordt gelegd.

De Friese gemeenten hebben nog geen kennis kunnen nemen van de concept contourenschets. Binnen de vertrouwelijkheid en procedures van de PCLG is het ook niet mogelijk om het concept te delen en vanuit de breedte te adviseren. De VFG onthoudt zich daarom nu van advies en kan pas met een reactie komen nadat het concept openbaar is gedeeld.

De sector Landbouw kan zich niet kunnen vinden in de inhoud van de concept contourenschets. Deze concept contourenschets kan, wat de sector Landbouw betreft, niet vastgesteld worden. Zij zien

PCLG

grote problemen als deze concept contourenschets doorwerking krijgt in de POVI en daarmee vorm geeft aan allerlei kaders voor ruimtelijke invulling in de toekomst. Het zou jammer zijn als we straks voor de vaststelling van de POVI weer terug moeten naar de tekentafel.

De PCLG kan in gezamenlijkheid haar advies uitbrengen over het proces. Dit advies regardeert de hoofdlijnen van de concept contourenschets. Specifieke details en aanvullingen worden meegegeven aan de ambtelijke dienst ter kennisname en verwerking.

Aan de PCLG is gevraagd:

- Een integraal afgewogen advies te geven zodat dit een bijdrage levert aan adequate behandeling door het college van Gedeputeerde Staten.
- Specifieke details en aanvullingen op dit gezamenlijke hoofdlijnen advies worden meegegeven aan de ambtelijke dienst ter kennisname en verwerking.

Advies

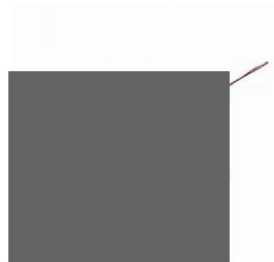
De PCLG wil graag bijdragen om tot een betere tweede versie van de concept contourenschets te komen en de PCLG erkent het belang van een gedragen advies / document gezien de beleidsopgaves.

Een inhoudelijk advies kan nu niet gegeven worden door verschillen van inzicht.

Voor akkoord getekend 26-05-2025

Voorzitter

Secretaris

Inhoudelijke aandachtspunten PCLG n.a.v. vergadering van 16 mei 2025.

Algemeen:

- Het proces om middels een contourenschets te komen tot de Provinciale Omgevingsvisie wordt ondersteund.
- Het gaat in de breedte om ruimte; in fysieke zin, in regelgeving maar ook in ons hoofd.
- Duid duidelijk de richting: waar wil Friesland écht heen, maak keuzes, breng ordenende principes aan.
- Benoem consequenties van keuzes, bijv. zonnevelden vs. landbouwgrond.
- De contourenschets geeft vooral aan wat het beoogd te bereiken. Wees duidelijk in wat het ook beoogd niet te bereiken. Zorg voor een duidelijke horizon van de schets voor de tijdslijn van de POVI. Nu lopen nu straks en later door elkaar heen waarmee doelen onduidelijk worden.
- Neem in de schets mee wat de maatschappelijke kosten zullen zijn van grote veranderingen en tevens de kosten van het niet ingrijpen. De FPLG was begroot op 5 miljard.
- Maak kaders en verduidelijk beleid m.b.t. gewasbescherming, waterpeil en kavelruil. Wees helder over de kaders en voorkom zoveel mogelijk spagaatposities voor ondernemers.
- Vermijd tegenstrijdigheden binnen wet- en regelgevingen en wees alert op tegenstrijdigheden bij de uitvoering van beleid. Dit lijkt onontkoombaar bij meervoudig grondgebruik en diverse belangen in het landelijk gebied
- Laat beleid aansluiten op de praktijk, bijvoorbeeld in bossenstrategie ("geef elke boer toestemming bomen te planten").
- Bouw voor een nieuw evenwicht voort op bestaande kwaliteiten, deze moeten centraal staan.
- Houd rekening met de hele provincie, niet alleen geselecteerde gebieden. Houd ook rekening met gebieden die provinciegrens overschrijdend zijn.
- Zorg ervoor dat de inhoud gedragen wordt door iedereen zodat grote veranderingen kunnen worden gerealiseerd.

Vervolg proces en samenwerking:

- De eerder aangekondigde brede consultatiesessies met stakeholders over de concept contourenschets zijn uitgesteld en komen te vervallen.
- De sectoren (belangenbehartigers) uit het landelijk gebied hebben geen significante bijdrage kunnen leveren aan de contourenschets.
- Over de participatiemogelijkheden verschilt de PCLG van beeld met de betrokken ambtenaren.
- Betrek alle samenwerkingspartners. Zowel ambtelijk als bestuurlijk (een gebalanceerde afvaardiging van alle landbouwpartijen wetterskip, gemeenten, natuurbeheerders etc.) inhoudelijk in een tweede (participatie) ronde t.b.v. het vervolg van de contourenschets.
- Bij het FPLG is juist wel sprake geweest van intensieve participatie (bijv. hackathons). Gebruik dit om te komen tot een gedragen tweede lezing.
- Neem brede welvaart, gezondheid en vitaliteit mee in omgevingsvisie.
- Verbind het zijn van 'de gezondste provincie' aan ruimtelijke keuzes en beleid.
- Neem in de komende jaren de bewoners van Fryslân mee in een breed gedragen participatieproces en laat ze breed reageren op de lange termijn gedachte van de Omgevingsvisie. Maak daar een echt Fries gebeuren van. Koppel het eventueel aan Arcadia (geef hen opdracht hiervoor) en zet de hiervoor geëigende organisaties in (Doarpswurk, FMF, Landschapsbeheer Friesland, Collectieven, Fossyl Fry Fryslân etc.).
- Erken de sector landbouw niet alleen als onderwerp maar ook als mededragers van brede transitie.
- Nodig standaard alle leden van de PCLG en hun achterban/sectoren uit – "dan mis je niemand".
- De PCLG heeft aangeboden om tijdens een tussentijdse werksessie te reflecteren (POVI dag (deel) en om in het vervolgproces bij betrokken te blijven.
- Herstel het vertrouwen door toezeggingen na te komen en samen te werken.

PCLG

Beleid en communicatie

- Benut het beleid en de inhoud van beleidsbrieven zoals van landbouw, natuur en leefbaarheid.
- Raadpleeg juristen over bestaande rechten en vergunningen van burgers, bedrijven en natuur, ook in de context van de Europese Unie en duid de impact daarvan in deze schets. Draag er zorg voor dat dit een zorgvuldig proces is.
- De PCLG ondersteunt het denken en werken in (landbouw)hoofdstructuren.
- Landbouwhoofdstructuur wordt nader uitgewerkt in de landbouwagenda volgend op de landbouwbeleidsbrief. Invulling en waarde voor de POVI worden in dat proces verkend. De waarde van hoofdstructuren kunnen worden geschetst (inclusief natuur, wonen, recreatie etc.).
- Let op begrijpelijkheid van kaarten, lettertypes, taal, begrippen, gebruik van verwijzingen naar andere bestaande documenten en de uitleg daarvan (bijvoorbeeld bladzijde 18, 28, 33, 36).
- Denk aan goede leesbaarheid (duidelijkheid) van rapporten.
- Verduidelijk jargon zoals “kavelruil”, “verziltig”.
- Controleer of aannames en stellingen die ten grondslag aan de schets voldoende onderbouwd zijn en neem deze onderbouwing op in referenties. Verwijder niet onderbouwde of discutabele aannames.
- Zorg voor goede communicatie over sessies en afspraken (bijv. sessies die zijn verplaatst).
- Organiseer speciale sessies (bijvoorbeeld over verdiepende thema's).
- Draag er zorg voor dat de uitvoering van beleid meer doordacht en afgewogen (logisch) is in de uitvoering van ruimtelijke keuzes (voorbeeld batterijopslag).
- Benoem en geef inzicht in keerzijden van wat je doet en in de maatschappelijke impact/kosten (neem hierbij ook de kosten van het watersysteem van de toekomst mee/ Veenweide) van het wel/niet ingrijpen.
- Denk na over de lange termijn: Bepaal de koers en maatregelen ook richting 2050 en 2100.
- Kijk over de grenzen van de provincie, en neem daarin het document “De Kracht van het Noorden” als voorbeeld mee.

Positieve aspecten:

- Er is goed ambtelijk voorwerk geleverd.
- De documenten “Slimme groei” en FK 2050+ zijn serieus meegenomen – dat wordt gewaardeerd.
- Er is gewerkt volgens de genoemde leidende principes.
- Er is een positieve toon over document “De kracht van het noorden”, er wordt over grenzen heen gekeken.

De PCLG adviseert aan Gedeputeerde Staten:

De PCLG adviseert, met complimenten aan de ambtelijke dienst, om de aangegeven aanscherpingen en adviezen, de contourenschets mee te geven aan GS voor behandeling in het College.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen